

Književnost.

Slovenska književnost.

Krško in Krčani. Zgodovinske in spominske črtice. Spisal Ivan Lapajne, meščanske šole ravnatelj. S podobami okrasil Srečko Magolič. Krško, 1894. Založil „Odbor za olepšanje mesta“ v Krškem. 8°. Str. 147. Cena 1 gld. — Neutrudljivi naš pisatelj nam podaja zopet delo in sicer povzeto iz njegovega obližja: vsestranski opis mesta Krškega. Že prvi list knjige nam kaže njen namen: naj bi bila — tako piše pisatelj sam — mal izraz velike Vam (t. j. gospej Hočevarjevi) dolžne hvaležnosti vsega kraja in okraja, v katerem je izšla in kateremu je namenjena. Knjigi je torej bolj namen, da je književen spomenik veliki dobrotnici Krškega in nekaterim slavnim Krčanom, kakor da bi bilo vsestransko kritično in natančno delo. Iz prebiranja knjige same se čitatelj kmalu prepriča, da je tako. Pisatelj nam kaže najprej zgodovino mesta po raznih dóbah, posebej tudi zgodovino raznih naprav: rokodelskih zadrug, cerkve, ljudske šole, meščanske šole, slavnih Krčanov in sicer J. Dalmatina, Ad. Bohoriča, Valvasorja, M. Hočevarja in njegove soproge. Kar čitamo o krških župnikih (str. 71), pač ne more biti resnično; župniki so bili gledé na sedež vedno le „leskovški“. Med posameznimi tvarinami, katere obdeluje pisatelj, ni pravega razmerja, marveč pisatelj se je ravnal po načelu, da je povedal vse, kar je zvedel o mestu, četudi je to ali ono manj važno ali zanesljivo (n. pr. o čarovnicah).

Ker pa ne zahtevamo od take poljudne knjige, da bi bila vsestransko umerjena po vednostnih pravilih, zato jo lahko imenujemo prijazno spomenico lepega krškega mesta, kateremu bo vsekako pridobila več zanimanja pri Slovencih, domačinom pa vzbudila veselje nad rojstvenim krajem. Omenjamo tudi, da ima knjiga lepo število slik, ki prav dobro pojasnjujejo tiskano besedo. S»

Slovanska knjižnica. Snopič 10. podaje povest V. Beneša-Třebizskega: Pošasti, poslovenil Z. Z. Trbojski. (Strani 72.) Povest se giblje v „višjih krogih“ razvnete domišljije, zato nam ni ugajala. Taki proizvodi se ne morejo prištevati boljšim spisom lepega slovstva. V prevodu so nekatere slovniške nepravilnosti, ki gredó menda na rovaš stavcu. — Vse drugačna je mična in ljubka povest „Zaobljuba“, katero nam podajajo snopiči 20.—23. Četudi je v dogodkih nekoliko naključij, vendar se povest lepo in neprisljano pomiče, kaže krepke značaje, lepa dejanja in zdravo jedro. Zapletena nit se tako lepo razvozla, da je vsem delujočim osebam prav — in čitatelju tudi. Tudi jezikovno je slovenski prevod (Petra Medveščeka) dober in lahek. Na koncu 23. snopiča je kratka

Garšnova pripovedka „Štiri dni“, poslovenil J. J. Kogej, povzeta iz rusko-turških bojev.

Slovenska šolska letna poročila za 1. 1893—94.

Letno poročilo uršulinskih dekliških šol v Ljubljani je prineslo na prvem mestu kratko zgodovinsko črtico: „Uršulinski red in njegovo delovanje v Avstriji“, sp. Rok Merčun, katehet, in „Slavovitico sveti Angeli“, zložila M. Stanislava. Letos so imele čast. uršulinke otroški vrtec, vnanjo osemrazredno dekliško šolo, notranjo osemrazredno dekliško ljudsko šolo in slovensko višjo gospodinjsko šolo. Letos je dovolilo ministerstvo, da se otvorita slovenska in nemška meščanska dekliška šola; v prvi razred se bodo sprejele učenke že začetkom prihodnjega šolskega leta. Na osemrazredni vnanji šoli je bilo 583 učenk, med temi 558 Slovenk, 22 Nemk, jedna Čehinja in dve Lahinji. Na notranji šoli je bilo 269 učenk, med temi 201 Slovenka, sedem Hrvatice, 48 Nemk, 13 Lahinj. Na višji gospodinjski šoli je bilo 16 učenk, od teh 15 Slovenk in jedna Nemka.

Umevno je, da se ne moremo ozirati na vsa letna poročila, kar so jih izdala šolska vodstva. A jedno nas je posebno razveselilo, namreč **Letno poročilo štirirazredne ljudske šole v Mokronogu**, ker nahajamo v njem zanimiv domovinski spis „Mokronog z okolico“ (po raznih virih spisal J. Ravnikar) in pa sliko Mokronoga. Spis obsega 13 strani, je mičen, pa tudi natančen, kolikor moremo soditi. Prav bi bilo, da bi se po tem vzgledu ravnali tudi drugi prijatelji šole in domovine in objavljali v poročilih take spise.

Hrvaška književnost.

Knjige društva sv. Jeronima.

(Piše Janko Barle.)

Oglejmo si na kratko knjige, katere izdaje letos društvo sv. Jeronima. To društvo ima isto nalogo kakor naša družba sv. Mohorja. Do sedaj je izšla:

Danica. Koledar i ljetopis društva svetojeronimska za god. 1895. 8°. Str. 225. Cena 25. novč. — Letos je tiskana Danica v 41.000 iztiskih, znak, da je priljubljena hrvaškemu narodu. Ker nisem o letošnji glavni seji, katera je bila dné 1. sušca, ničesar poročal, izpregovorim tukaj o njej. Predsednik dr. Feliks Suk se je spomnil najpreje slavnega dr. Račkega, kakor tudi pokojnega narodnega pisatelja, župnika Petra Bučarja, katera sta oba, prvi s svojimi nasveti, drugi s svojimi spisi mnogo koristila društvu. Novih členov je prirastlo 867, tako da jih je imelo društvo na početku tega leta vseh skupaj 11.416, kar je še vse premalo, vendar tudi lepo število za hrvaški narod.